

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO KULTURE I MEDIJA
UPRAVA ZA ZAŠTITU KULTURNE BAŠTINE
KLASA: UP/I-612-08/08-06/0136
URBROJ: 532-05-01-02-02/4-26-04
Zagreb, 30. ožujka 2026.

Ministarstvo kulture i medija (OIB 37836302645) na temelju članka 15. stavka 2. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara ("Narodne novine" broj 145/24 i NN 151/25) i članka 17. stavka 1. Pravilnika o obliku, sadržaju i načinu vođenja Registra kulturnih dobara Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 128/25), donosi

ODLUKU

1.

Na osnovi provedenog ispitivanja i usklađivanja s odredbama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara utvrđeno je da Tradicijski obrt izrade slavonsko-srijemskih suknarskih odjevnih predmeta, zaštićen kao nematerijalno kulturno dobro Rješenjem KLASA: UP/I-612-08/08-06/0136, URBROJ: 532-04-02-02/2-11-03 od 2. studenoga 2011. godine i upisan u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske pod brojem Z-5402, ima status kulturnoga dobra. Ovom kulturnom dobru mijenja se naziv tako da glasi: „Umijeće izrade slavonsko-srijemskih suknarskih odjevnih predmeta“.

2.

Utvrđuje se sljedeći sustav mjera zaštite kulturnoga dobra iz točke 1. ove Odluke:

- identificiranje, evidentiranje, dokumentiranje, znanstveno-stručno istraživanje, praćenje stanja
- omogućavanje dostupnosti javnosti sukladno načinima na koje nositelji upravljaju pristupom vlastitoj kulturnoj baštini ili njezinu dijelu
- poticanje prenošenja i njegovanja u izvornoj i drugim sredinama, poticanje revitalizacije kulturnog dobra ili njegovih segmenata
- uključivanje tema vezanih uz nematerijalna kulturna dobra u programe formalnoga i neformalnoga obrazovanja
- osiguravanje međusektorskog i interdisciplinarnog pristupa zaštiti i očuvanju uz prilagodbe suvremenim potrebama zajednica i nositelja
- povećanje vidljivosti, promicanje uloge i značenja kulturnoga dobra u društvu
- uključivanje zaštite i očuvanja kulturnog dobra u razvojne programe, planove i strategije
- u provedbe mjera zaštite potrebno je uključiti nositelje i po potrebi zajednicu, osigurati njihov pristanak u svim fazama provedbe mjera

3.

Nositelji su sve pravne i fizičke osobe evidentirane na Popisu nositelja koji je sastavni dio ove Odluke. Nositelj kulturnoga dobra dužan je provoditi mjere zaštite radi njegova očuvanja, sukladno Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara i svim propisima koji se odnose na kulturna dobra. Područni konzervatorski ured/služba dužan je o svim promjenama Popisa nositelja obavijestiti stručnu službu nadležne Uprave Ministarstva kulture i medija.

4.

Za predmetno nematerijalno kulturno dobro nalaže se upis izmjene njegova naziva utvrđenog u točki 1. ove Odluke te mjera zaštite i očuvanja kulturnog dobra utvrđenih u točki 2. ove Odluke u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske – Listu zaštićenih kulturnih dobara pod brojem **Z-5402**.

Obrazloženje

Člankom 17. stavkom 1. Pravilnika o obliku, sadržaju i načinu vođenja Registra kulturnih dobara Republike propisana je obveza Ministarstva kulture i medija da ispita i uskladi s odredbama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara ("Narodne novine", broj 145/24 i NN 151/25) rješenja o utvrđivanju svojstva kulturnoga dobra koja su važila do dana stupanja na snagu ovog Zakona, a ne sadrže sve propisane podatke o stanju kulturnog dobra i s njime usklađene mjere zaštite i očuvanja utvrđene konzervatorskim podlogama i drugim propisanim dokumentima.

U postupku ispitivanja Rješenja o zaštiti nematerijalnog kulturnog dobra, Tradicijski obrt izrade slavonsko-srijemskih suknarskih odjevnih predmeta KLASA: UP/I-612-08/08-06/0136, URBROJ: 532-04-02-02/2-11-03 od 2. studenoga 2011. godine i upisan u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske pod brojem Z-5402, utvrđeno je da postoji potreba za izmjenom naziva kulturnoga dobra, cjelokupnoga obrazloženja te popisa nositelja. Slijedom navedenoga, naziv kulturnog dobra „Tradicijski obrt izrade slavonsko-srijemskih suknarskih odjevnih predmeta“ mijenja se tako da glasi: „Umijeće izrade slavonsko-srijemskih suknarskih odjevnih predmeta“. Navedena izmjena naziva predmetnog kulturnog dobra upisat će se u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske pod brojem Z-5402. Za predmetno kulturno dobro utvrđeno je sljedeće:

Umijeće izrade slavonsko-srijemskih suknarskih odjevnih predmeta važan je dio tradicijske kulture istočne Hrvatske. Općenito, u izradi tekstilnih predmeta na području Hrvatske značajno mjesto pripadalo je predmetima od vune. Uz različite uporabne i ukrasne predmete od vune u rukotvorstvu istočne Hrvatske neizostavni su bili i odjevni predmeti obrtničke proizvodnje: suknarskog i pletačkog valjanog obrta, povijesno nazivanih *abadžijski* i *štrikerski* obrt, prema podrijetlu nastanka i pripadajućoj terminologiji. Riječ *aba* orijentalnog je podrijetla i označava grubo seljačko sukno, koje se odnosi i na čoju od vune ili kostrijeti, domaće ili tvorničko debelo sukno. Prvotno je sukno izrađivano tkanjem vunenim nitima, a majstori *stupari* su ih valjali – *stupali* u izdvojenoj ili istoj prostoriji s mlinovima za brašno pokretanima vodom. Kada bi jedna naprava radila, druga bi mirovala. Proces *stupanja* – valjanja obavljao se pomoću mehaniziranih naprava djelovanjem mlaza vode i mehaničkim udaranjem *batova*, čime se struktura vunenog tkanja zbijala, a dobiveno sukno postajalo gušće i čvršće. Na području istočne Hrvatske u povijesnim izvorima spominje se jedino *stupa* u mjestu Velika na požeškom području. Obrtnik suknar (*abadžija*) bio je krojač koji je izrađivao tradicijsku odjeću od sukna koje su već na prijelomu 19. u 20. stoljeće trgovci naručivali iz Erdelja i Ugarske i prodavali suknarima kao gotov proizvod u bijeloj i mrkoj boji kao jeftiniju robu, čime su i *stupari* na ovim prostorima s vremenom prestajali s radom. Suknari su mjerili sukno starom mjerom za dužinu – *aršinom* ili mjeracom, koji ima različitu vrijednost u različitim zemljama, kod nas u rasponu od 68 do 71,12 cm. Otuda poslovice: *Raznim aršinom se mjeri*. Na slavonsko-srijemskom području od suknarskih odjevnih predmeta u prošlosti su se nosile: smeđe muške i ženske *aljine* – dugački kaputi, smeđe muške svinjarske kabanice *s rogom* i bez nje i bijele muške čobanske kabanice oblika pelerine. *Aljine* su se izrađivale za svakidašnje radne te za svečane prigode. Kako su u vrijeme romantizma u Hrvatskoj i procvata Ilirskoga pokreta (1842. – 1860.) u tadašnjoj modi bile *dolame* i *surke* kao odijelo oficira, plemića i đaka, urešene višebojnim vrpčama – *gajtanima*, pretpostavlja se da su utjecale i na tradicijsko ruho, primjerice na suknarske odjevne predmete. *Aljine* su se krojile standardno ravno do koljena, s razlikom između muških i ženskih u *ogrlici* – kragi, koje nije bilo kod ženskih *aljina*. Muške *aljine* bile su više *cifrane* (okićene) u odnosu na ženske, koje su na sebi imale drugo urešeno žensko ruho. Po kvaliteti sukna i bogatstvu ornamenata na *aljinama* isticalo se i imovno stanje samoga nositelja. Na suknarske kapute, prema nepisanim pravilima ovisno o mjestu stanovanja, aplicirale su se končane i vunene vrpce u bojama, stilizirano postavljene i raspoređene po prednjim donjim stranama i središnjem dijelu stražnje strane *aljine*, zatim raznobojne plišane vrpce u redove po donjim rubovima *aljine*, rukava i otvora, kao i na muškim kragama. Kako bi dojam bio potpun sve se dopunjavalo geometrijskom končanom ornamentikom, visećim končanim ili vunenim visuljcima – *rojtama* postavljenim na stražnjoj strani, ukrasnoj metalnoj *dugmadi*, nacifranim *klapnama* oko džepova, ukrasno izvedenim petljama za zakopčavanje i drugim. Po *aljinama*, naročito muškim, moglo se prepoznati iz kojega je mjesta muškarac koji je nosi, već prema tome jesu li ukrasne vrpce u zelenoj, crnoj, crno-crvenoj ili plavoj boji. Rijetke i najskuplje bile su *srmom*, srebrnom niti ili žicom ornamentirane muške *aljine*. Smeđe

svinjarske kabanice s *rogom* (kapuljačom) ili bez nje bile su radni, najčešće neukrašeni kaputi, temeljnog istog kroja kao *aljine*, ali s kapuljačom, a mogle su imati i poduži razrez po sredini stražnjeg dijela ili našiveni poprečni pojas po sredini stražnjeg dijela. Od bijelog sukna u prirodnoj boji izrađivale su se čobanske kabanice s *rogom*, u obliku široke i dugačke pelerine s rukavima *zatvorenim* po dnu. Najčešće su ih krasile pačetvorinaste ukrašene veće kragne – *ogrlice*. Muzeji u svojim zbirka čuvaju i izlažu odjevne suknarske predmete. Čuvaju se i u obiteljima i za određene prigode odijevaju. Najčešće ih nose na svojim nastupima članovi kulturno-umjetničkih društava koji također posjeduju takve odjevne predmete. U današnje je vrijeme ovo umijeće slabo zastupljeno, a suknarski odjevni predmeti izrađuju se za potrebe pojedinaca, najčešće članova kulturno-umjetničkih društava. U zajednici je i dalje prisutna svijest o postojanju ovoga umijeća te o potrebi njegovog prenošenja na mlađe naraštaje.

Nakon ispitivanja i usklađivanja Rješenja citiranoga u izreci ove Odluke, a na osnovi postupka provjere i stručnog vrednovanja kojim je utvrđeno da su ispunjeni svi kriteriji propisani člankom 14. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, Stručno povjerenstvo za utvrđivanje statusa kulturnoga dobra, na sjednici održanoj 2. listopada 2024. godine, predložilo je donošenje Odluke kojom se utvrđuje da Tradicijski obrt izrade slavonsko-srijemskih suknarskih odjernih predmeta, zaštićen kao nematerijalno kulturno dobro Rješenjem KLASA: UP/I-612-08/08-06/0136, URBROJ: 532-04-02-02/2-11-03 od 2. studenoga 2011. godine i upisan u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske pod brojem Z-5402, ima status kulturnoga dobra u smislu članaka 15. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara te mu je promijenjen naziv u „Umijeće izrade slavonsko-srijemskih suknarskih odjernih predmeta“ te se, sukladno članku 19. stavku 2. istoga Zakona, a u vezi s člankom 17. stavkom 1. Pravilnika o obliku, sadržaju i načinu vođenja Registra kulturnih dobara Republike Hrvatske određuje sustav mjera zaštite (točka 2. Odluke) kao i opis izmjena u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske – Listu zaštićenih kulturnih dobara (točka 4. Odluke).

Iz navedenih razloga riješeno je kao u izreci.

Uputa o pravnome lijeku:

Protiv ove Odluke nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor tužbom nadležnom Upravnom sudu. Tužba se podnosi u roku od 30 dana od isteka osmog dana od dana javne objave Odluke na mrežnim stranicama Ministarstva kulture i medija. Tužba se predaje nadležnom Upravnom sudu neposredno u pisanom obliku, usmeno na zapisnik ili se šalje poštom. Uz tužbu se dostavlja izvornik ili preslika ove Odluke za Upravni sud, prijepis tužbe i priloga za tuženika, a ako ih ima i za svaku zainteresiranu osobu.

RAVNATELJ
Tomislav Patrinec, d. i. a.

Dostaviti:

1. *Svim nositeljima – objavom Odluke na mrežnim stranicama Ministarstva kulture i medija:*
Stjepan Belić, [REDACTED]
Ana Belić, [REDACTED]
2. Općina Tordinci, Trg hrvatskih žrtava 9, 32214 Tordinci
3. Gradski muzej Vukovar, Županijska ul. 2, 32000 Vukovar
4. Gradski muzej Vinkovci, Trg bana Josipa Šokčevića 16, 32100 Vinkovci
5. Vukovarsko-srijemska županija, Županijska 9, 32000 Vukovar
6. Institut za etnologiju i folkloristiku, Šubićeva 42, 10000 Zagreb
7. Ministarstvo kulture i medija, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Runjaninova 2, 10000 Zagreb
 - Područna konzervatorska služba Vukovar, Županijska 5, 32000 Vukovar
 - Odjel za etnografsku i nematerijalnu kulturnu baštinu, ovdje
8. Ministarstvo kulture i medija, Uprava za arhive, knjižnice i muzeje, Runjaninova 2, 10000 Zagreb
 - Odjel za Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske, ovdje
 - Pismohrana, ovdje

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO KULTURE I MEDIJA

UPRAVA ZA ZAŠTITU KULTURNE BAŠTINE

KLASA: UP/I-612-08/08-06/0136

URBROJ: 532-05-01-02-02/4-26-05

Zagreb, 30. ožujka 2026.

Popis nositelja nematerijalnoga kulturnog dobra

Umijeće izrade slavonsko-srijemskih suknarskih odjevnih predmeta

Nositelji dobra dužni su provoditi mjere zaštite radi njezina očuvanja, sukladno Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara i svim propisima koji se odnose na kulturna dobra, pridržavajući se njegove povijesno tradicijske matrice i pojavnosti. O svim promjenama nositelja nadležno tijelo je dužno obavijestiti stručnu službu nadležnu za nematerijalnu kulturnu baštinu, koje će sukladno izmjenama revidirati Popis nositelja.

Fizičke/pravne osobe koje prakticiraju ili aktivno promiču **Umijeće izrade slavonsko-srijemskih suknarskih odjevnih predmeta:**

1. Stjepan Belić, [REDACTED]
2. Ana Belić, [REDACTED]

RAVNATELJ

Tomislav Petrinec, dipl. ing. arh.

